

om de havde saadanne Papirer, afleverede dem til Formanden i Finansudvalget. De ere altsaa i Finansudvalgets Besiddelse. Jeg havde foretrukket, om den Slags Erklæringer havde været officielle, men det ere de altsaa ikke. Jeg skal gøre opmærksom paa, at de Erklæringer, som her foreligge fra en Sognepræst og 2 Provster i Ribe Amt slet ikke indeholde noget virkelig positivt om Staby Højskole og den Uddannelse, som finder Sted der. De Paastande, der ere læste op, ere Udtalelser, som ere holdte i al Almindelighed, og jeg skal gøre opmærksom paa, at i den ene Erklæring udtales der straks i Brevet en Undskyldning for, at vedkommende ikke har svaret straks. Brevskriveren anfører som Grund dertil, at det var, fordi han i Mellemtiden har været hjemmefra paa en lille Rejse, og han haabede paa Turen at kunne faa noget bestemt at vide om Staby Skoles Uddannelse af Winterlærere. Mere sikker er den Mand altsaa ikke, end at han paa denne lille Rejse skulde se at faa noget bestemt at vide. Det er for Resten den samme Mand, der har erklæret, at de Elever, han har truffet i sit Pastorat, ere uheldige paa en enkelt Undtagelse nær, som han ikke kan komme fra paa anden Maade end ved at sige, at jeg en Tid lang har undervist ham. Det er muligt, at jeg har undervist denne Mand i Almuestolen, men jeg har aldeles ikke befattet mig med at uddanne Winterstolelærere, saa i den Retning kan Bevist ikke have nogen Gyldighed. Det er det ene Brev. Det andet Brev siger om Uddannelsen paa Staby: „Hvad angaar Staby Højskole og dens Elever, kan jeg ikke udtale ret meget, da jeg kun har afslagt et kort Besøg paa den, og det er forholdsvis faa — maaste omtrent en halv Snes. — af dens Elever, jeg har haft noget med at gøre.“ I det tredje Brev udtales der kun ganske lidt om Staby, som det blev oplæst i Gaar, men der siges om Winterlæreruddannelsen derovre, at det ikke alene er Skolernes Skyld, at der kan være Mangler, men lige saa meget Bønningsforholdenes Skyld, som jeg ogsaa bemærkede i Gaar. Der er mindre Tilgang nu til Winterlærerposterne, „saaledes at man maa nedstemme Fordringerne stadig og derved flere Gange komme under Lavmaalet“, skrives der, „Grunden hertil er vel nok ikke alene Skolerne, men ogsaa, at Winterlærerstillingen ikke længere er saa eftertragtet, ogsaa fordi Bønnen mange Steder er saa ringe.“ Ganske de samme Anker, jeg anførte om Bønningsforholdene, anføres i alle tre Erklæringer. Vedkommende Sognepræst siger, at Grunden til, at han har fundet

mindre heldige Lærere i sit Distrikt, er maaste den, at netop dette Distrikt lønner saa ringe. Jeg tillægger ikke den Slags Erklæringer overdreven stor Betydning, slet jeg slet ikke tvivler om disse Mænds Sandhedskærlighed og Forstand paa Skolesager, men jeg kan ikke tillægge Erklæringer, der fremstafes ad denne Vej, samme Betydning som virkelig officielle Erklæringer. Hele denne Fremgangsmaade med saaledes privat at skrive ud og faa Erklæringer om en bestaaende Skole, naar man selv arbejder for at faa en anden Anstalt oprettet, minder mig alt for meget om det gamle Ordprog: Du skal ikke slukke andres Lys, for at dit eget kan brænde klart. Saa er det sagt, at det gjorde ikke noget, at man oprettede en Statsanstalt, de private Skoler kunde trives lige godt. Det indser jeg ikke, thi naar man opretter en Statsanstalt, til hvilken man giver Pengene, kunne de private Skoler ikke trives rigtig, naar de derved miste deres Tilflugt fra Statskassen, og er det Meningen, at det samme Tilflugt skal gaa til den hidtilværende Uddannelse, komme vi meget højt op, saa bliver det store Beløb, der skulle udredes af Statskassen. Endelig er der blevet anket over, at Kommissionens Erklæring ikke er bleven trykt og omdelt her. Dertil maa jeg bemærke, at det er ikke Reglen, at man trykker alt muligt, hvad der kommer til Finansudvalget; saa ville de Herrer maaste endogaa selv blive forstrækkede for alt, hvad de fik at gennemlæse. Næstnæst hedder det i Anmærkningerne, at denne Erklæring i sine Hovedtræk gaar ud paa o. s. v., saa at der ikke er væsentlig meget nyt ud over det, der staar i Anmærkningerne. Der er i Anmærkningerne henvist til, at Erklæringen siden vil blive tilfjældt Finansudvalget, og det er ogsaa slet, men det er ikke Udvalgets Formand, der bestemmer, hvad der skal trykkes eller ikke, det er Finansudvalget, og det er ikke fra nogen Side blevet krævet, at denne Betænkning skulde trykkes. Saa snart der havde været fremsat mindste Dnske derom, vilde det være slet. Det ærede Medlem for Odense Amts 6te Valgtreds (M. Nielsen) sagde, at det var mærkeligt, at man ikke havde trykt denne Betænkning, da man havde trykt en Betænkning om „Hvide Sande“. Det synes mig at være en daarlig Sammenligning, thi Betænkningen om „Hvide Sande“ har Staten i sin Tid givet 7,000 Kr. for at faa fremstillet, og for at staffe Folketinget Dødsning om Anvendelsen af disse 7,000 Kr. er Betænkningen bleven trykt; det blev forlangt i Finansudvalget fra min Side, og derfor er det ogsaa slet. Dnskes det imidlertid i